

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни
Міжнародне економічне право
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другій (магістерський) _____

галузь знань _____ 29 “Міжнародні відносини” _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 292 “Міжнародні економічні відносини” _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ ”Міжнародні економічні відносини”,
“Міжнародний бізнес”, “Міжнародна та Європейська економічна інтеграція” _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ обов’язкова _____
(обов’язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу _____

Укладач: к.ю.н., доц. Новікова Л.В.

1. Навчальний контент:

Програма навчальної дисципліни “Міжнародне економічне право” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти “Міжнародні економічні відносини”, “Міжнародний бізнес”, “Міжнародна та Європейська економічна інтеграція” спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини”

Тема 1. Поняття, предмет, система, джерела та принципи міжнародного економічного права (МЕП). Суб’єкти міжнародного економічного права.

*Лекція 1. Поняття, предмет та система міжнародного економічного права.
Джерела міжнародного економічного права*

Поняття міжнародного економічного права як науки та навчальної дисципліни. Предмет правового регулювання міжнародного економічного права. Загальні доктрини правової природи міжнародного економічного права. Система міжнародного економічного права. Загальні підходи до визначення системи міжнародного економічного права. Основні інститути міжнародного економічного права.

Поняття джерел міжнародного економічного права. Міжнародні економічні договори як джерело міжнародного економічного права. Поняття, класифікація міжнародних економічних договорів. Міжнародно-правовий звичай як джерело міжнародного економічного права. Загальні принципи міжнародного права. Спеціальні принципи міжнародного економічного права. Рішення міжнародних судів. Доктрина. Резолюції міжнародних міждержавних організацій.

Лекція 2. Суб’єкти міжнародного економічного права.

Поняття та види суб’єктів міжнародного економічного права.

Держава як суб’єкт міжнародного економічного права, державний суверенітет. Економічні права та обов’язки держав. Диференціація держав у міжнародному економічному праві.

Поняття та загальна характеристика імунітету держави. Загальні наукові підходи до визначення імунітету держав. Теорія абсолютного імунітету. Теорія функціонального імунітету. Обмеження імунітету держави.

Загальна характеристика видів державного імунітету. Юрисдикційний імунітет держави. Майновий імунітет держави. Імунітет держави від попереднього забезпечення позову. Імунітет держави від примусового виконання судового рішення.

Поняття, класифікація міжнародних економічних організацій. Особливості міжнародних економічних організацій. Завдання та цілі міжнародних економічних організацій. Універсальні міжнародні економічні організації. Міжнародні економічні організації системи ООН. Регіональні міжнародні економічні організації. Спеціалізовані міжнародні економічні організації, параорганізації та групи інтересів.

Поняття та класифікація транснаціональних корпорацій. Значення та роль

транснаціональних корпорацій у сучасних міжнародних економічних відносинах. Питання про визнання правосуб'єктності транснаціональних корпорацій у міжнародному економічному праві.

Тема 2. Міжнародний економічний правопорядок. Економічна інтеграція держав і міжнародне економічне право.

Лекція 3. Поняття та етапи становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку.

Поняття та ознаки сучасного міжнародного економічного правопорядку.

Характеристика основних етапів становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку. Забезпечення дотримання міжнародного економічного правопорядку.

Лекція 4. Економічна інтеграція держав

Поняття та організаційно-правові форми інтеграційних об'єднань. Інтеграція на глобальному та регіональному рівнях. Встановлення режиму найбільшого сприяння в інтеграційному об'єднанні держав.

Європейський економічний простір. Загальні засади ЄС. Правові засади ЄС. Загальна характеристика інших регіональних інтеграційних об'єднань держав: НАФТА, ЛАІ, МЕРКОСУР, КАРІКОМ, АСЕАН.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 3. Міжнародне торговельне право.

Лекція 5. Міжнародна торговельна система та її компоненти. Міжнародне торговельне право

Міжнародна торговельна система та її компоненти. Поняття, предмет міжнародного торговельного права. Джерела міжнародного торговельного права.

Спеціальні принципи міжнародного торговельного права. Принципи регулювання міжнародної торгівлі за Генеральною угодою з тарифів і торгівлі.

Лекція 6. Право СОТ та його особливості.

Право СОТ та його особливості. Загальна характеристика Генеральної угоди з торгівлі послугами (ГАТС). Загальні зобов'язання держав-членів СОТ у сфері міжнародної торгівлі послугами. Секторальні зобов'язання держав-членів СОТ у сфері міжнародної торгівлі послугами.

Тема 4. Врегулювання спорів у міжнародних економічних відносинах.

Лекція 7. Врегулювання спорів у міжнародних економічних відносинах.

Поняття міжнародного спору. Специфіка вирішення міжнародних економічних спорів. Загальна характеристика засобів вирішення спорів, що виникають у міжнародних економічних відносинах. Дипломатичні переговори як один із засобів вирішення міжнародних економічних спорів. Міжнародний комерційний арбітраж.

Міжнародно-правова відповідальність у сфері міжнародних економічних відносин.

Тема 5. Міжнародно-правове регулювання трудової міграції

Лекція 8. Характеристика міжнародного ринку праці. Транснаціональний рух робочої сили, напрями трудової міграції.

Правове регулювання трудової міграції на універсальному та регіональному рівнях. Роль Міжнародної організації праці в регулюванні проблем трудової міграції. Міжнародно-правове регулювання статусу працівників-мігрантів. Конвенція ООН про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей 1990 року.

Правовий режим допуску трудящих мігрантів на національні ринки праці. Особливості правового регулювання національних ринків праці.

2. *Плани семінарських занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:*

Тема 1. Поняття, предмет, система, джерела міжнародного економічного права (МЕП).

План:

- а) Поняття міжнародного економічного права як науки та навчальної дисципліни.
- б) Предмет правового регулювання міжнародного економічного права.
- в) Загальні доктрини правової природи міжнародного економічного права.
- г) Система міжнародного економічного права.
- д) Загальні підходи до визначення системи міжнародного економічного права.
- е) Основні інститути міжнародного економічного права.
- ж) Поняття джерел міжнародного економічного права.
- з) Міжнародні економічні договори як джерело міжнародного економічного права.
- и) Поняття, класифікація міжнародних економічних договорів.
- к) Міжнародно-правовий звичай як джерело міжнародного економічного права.
- л) Загальні принципи міжнародного права.
- м) Спеціальні принципи міжнародного економічного права.
- н) Рішення міжнародних судів.
- о) Доктрина.
- п) Резолюції міжнародних міжурядових організацій.

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 2. Суб'єкти міжнародного економічного права

План:

- а) Поняття та види суб'єктів міжнародного економічного права.
- б) Держава як суб'єкт міжнародного економічного права, державний суверенітет. Економічні права та обов'язки держав. Диференціація держав у міжнародному економічному праві.
- в) Поняття та загальна характеристика імунітету держави. Загальні наукові підходи до визначення імунітету держав. Теорія абсолютного імунітету. Теорія функціонального імунітету. Обмеження імунітету держави.
- г) Загальна характеристика видів державного імунітету. Юрисдикційний імунітет держави. Майновий імунітет держави. Імунітет держави від попереднього забезпечення позову. Імунітет держави від примусового виконання судового рішення.
- д) Поняття, класифікація міжнародних економічних організацій. Особливості міжнародних економічних організацій. Завдання та цілі міжнародних економічних організацій. Універсальні міжнародні економічні організації. Міжнародні економічні організації системи ООН. Регіональні міжнародні економічні організації. Спеціалізовані міжнародні економічні організації, параорганізації та групи інтересів.
- е) Поняття та класифікація транснаціональних корпорацій. Значення та роль транснаціональних корпорацій у сучасних міжнародних економічних відносинах. Питання про визнання правосуб'єктності транснаціональних корпорацій у міжнародному економічному праві.

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 3 Міжнародний економічний правопорядок

План:

- а) Поняття та ознаки сучасного міжнародного економічного правопорядку.
- б) Характеристика основних етапів становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку.
- в) Забезпечення дотримання міжнародного економічного правопорядку.

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 4. Економічна інтеграція держав.

План:

- а) Поняття та організаційно-правові форми інтеграційних об'єднань.
- б) Інтеграція на глобальному та регіональному рівнях.
- в) Встановлення режиму найбільшого сприяння в інтеграційному об'єднанні держав.
- г) Європейський економічний простір.
- д) Загальні засади ЄС. Правові засади ЄС.

е) Загальна характеристика інших регіональних інтеграційних об'єднань держав: НАФТА, ЛАІ, МЕРКОСУР, КАРИКОМ, АСЕАН.

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 5. Міжнародна торговельна система та її компоненти. Міжнародне торговельне право

План:

- а) Міжнародна торговельна система та її компоненти.
- б) Поняття, предмет міжнародного торговельного права.
- в) Джерела міжнародного торговельного права.
- г) Спеціальні принципи міжнародного торговельного права.
- д) Принципи регулювання міжнародної торгівлі за Генеральною угодою з тарифів і торгівлі

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 6 Право СОТ та його особливості

План:

- а) Право СОТ та його особливості.
- б) Загальна характеристика Генеральної угоди з торгівлі послугами (ГАТС).
- в) Загальні зобов'язання держав-членів СОТ у сфері міжнародної торгівлі послугами.
- г) Секторальні зобов'язання держав-членів СОТ у сфері міжнародної торгівлі послугами.

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 7 Врегулювання спорів у міжнародних економічних відносинах.

План:

- а) Поняття міжнародного спору.
- б) Специфіка вирішення міжнародних економічних спорів.
- в) Загальна характеристика засобів вирішення спорів, що виникають у міжнародних економічних відносинах.
- г) Дипломатичні переговори як один із засобів вирішення міжнародних економічних спорів.
- д) Міжнародний комерційний арбітраж.
- е) Міжнародно-правова відповідальність у сфері міжнародних економічних відносин

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

Тема 8. Міжнародно-правове регулювання трудової міграції

План:

- а) Правове регулювання трудової міграції на універсальному та регіональному рівнях.
- б) Роль Міжнародної організації праці в регулюванні проблем трудової міграції.
- в) Міжнародно-правове регулювання статусу працівників-мігрантів.
- г) Конвенція ООН про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей 1990 року.
- д) Правовий режим допуску трудящих мігрантів на національні ринки праці.
- е) Особливості правового регулювання національних ринків праці.

Завдання.

Студенти готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення першого питання викладач підводить підсумки. Потім обговорюється друге питання і т. д.

3. *Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:*

Перелік питань до екзамену:

1. Акти міжнародних організацій як джерело міжнародного економічного права, їх юридична сила.
2. Види міжнародних економічних договорів.
3. Врегулювання спорів у рамках СОТ.
4. Встановлення режиму найбільшого сприяння в інтеграційному
5. Держава як суб'єкт міжнародного економічного права.
6. Джерела міжнародного економічного права.
7. Джерела міжнародного торговельного права.
8. Економічні права та обов'язки держав.
9. Загальна система преференцій для країн, що розвиваються.
10. Загальна характеристика засобів вирішення зовнішньоекономічних спорів.
11. Загальна характеристика інтеграційного об'єднання АСЕАН.
12. Загальна характеристика інтеграційного об'єднання ЛАІ.
13. Загальна характеристика інтеграційного об'єднання НАФТА.
14. Загальна характеристика міжнародних економічних організацій.
15. Загальна характеристика міжнародних торговельних організацій.

16. Загальна характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права.
17. Загальні доктрини міжнародного економічного права.
18. Загальні положення Закону України «Про міжнародні договори України» від 2004 року.
19. Загальні принципи міжнародного права.
20. Загальні, правові та економічні засади ЄС.
21. Зміст принципу міжнародної економічної безпеки.
22. Зміст принципу найбільшого сприяння.
23. Зміст принципу невід'ємного суверенітету держави на свої природні ресурси.
24. Зміст принципу поваги суверенітету держави у сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
25. Зміст принципу співробітництва в МЕР.
26. Імунітет держави та його види.
27. Конвенція ООН про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей 1990 року.
28. Мета, функції та сфера діяльності Світової організації торгівлі.
29. Методи регулювання відносин у міжнародному економічному праві
30. Міжнародне правонаступництво держав.
31. Міжнародний звичай як джерело міжнародного економічного права.
32. Міжнародні інтеграційні об'єднання.
33. Міжнародні неурядові економічні організації та параорганізації.
34. Міжнародно-правова відповідальність у сфері міжнародних економічних відносин.
35. Міжнародно-правове визнання держав.
36. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК на універсальному рівні.
37. Міжнародно-правове регулювання статусу працівників-мігрантів.
38. Нормативне закріплення принципів міжнародного економічного права.
39. Особливості укладання міжнародних економічних договорів згідно з законодавством України.
40. Питання про визнання правосуб'єктності транснаціональних корпорацій у міжнародному економічному праві.
41. Поняття і структура міжнародного економічного договору.
42. Поняття міжнародного торговельного права як підотраслі міжнародного економічного права.
43. Поняття міжнародного торговельного права.
44. Поняття та види імунітетів держав у міжнародному економічному праві.
45. Поняття та класифікація міжнародних торговельних договорів.
46. Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного економічного права.
47. Поняття та ознаки сучасного міжнародного економічного правопорядку.
48. Поняття, предмет та система міжнародного економічного права як науки та галузі міжнародного публічного права.
49. Порядок прийняття рішень у Світовій організації торгівлі.

50. Правовий статус міжнародної економічної організації як суб'єкта міжнародного економічного права.
51. Принцип найбільшого сприяння в міжнародній торговельній системі.
52. ресурси.
53. Роль Міжнародної організації праці в регулюванні проблем трудової міграції.
54. Специфіка вирішення міжнародних економічних спорів.
55. Спеціальні принципи міжнародного економічного права
56. Структура Світової організації торгівлі.
57. Сутність пільгового та преференційного режимів у міжнародному економічному праві.
58. Теорії абсолютного та функціонального імунітету держав.
59. Україна як самостійний суб'єкт міжнародного економічного права.
60. Універсальні міжнародні економічні організації.
61. Характеристика міжнародних економічних організацій в системі ООН.
62. Характеристика основних етапів становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку.

4.Завдання семестрових екзаменів:

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

галузь знань 29 “Міжнародні відносини”

спеціальність 292 “Міжнародні економічні відносини”

освітня програма ”Міжнародні економічні відносини”, “Міжнародний бізнес”,
“Міжнародна та Європейська економічна інтеграція”

Форма навчання: денна

рівень вищої освіти другій (магістерський)

Навчальна дисципліна: «Міжнародне економічне право»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

- 1 Зміст принципу поваги суверенітету держави у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. (14 балів)
2. Правовий статус міжнародної економічної організації як суб'єкта міжнародного економічного права (13 балів)
3. Загальні положення Закону України « Про міжнародні договори України» від 2004 року.. (13 балів)

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
протокол № 1 від “28” серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Л.В. Новікова)

Екзаменатор _____ (Л.В. Новікова)